

บทบรรณาธิการ

ภายหลังจากวารสารฉบับนี้ได้ปรับเปลี่ยนผู้ดำเนินงานในกองบรรณาธิการและสำนักงานกองบรรณาธิการเมื่อ 3 ปีที่แล้วครั้งหนึ่ง ในวาระที่วารสารดำเนินงานมาครบรอบปีที่ 6 กองบรรณาธิการและสำนักงานกองบรรณาธิการได้มีการปรับเปลี่ยนอีกครั้ง นัยของการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากผู้ดำเนินงานและมหาวิทยาลัยตระหนักว่า หากผู้ดำเนินงานชุดเก่ายังคงทำงานต่อไปอีกยาวนาน โอกาสที่คนรุ่นใหม่ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของมหาวิทยาลัยจะได้เรียนรู้ เติบโต และรับช่วงงานอันเป็นอนาคตที่พวกเขาจะต้องรับผิดชอบคงเป็นไปได้ยากมาก เมื่อคิดในเชิงการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้อาจจะมีความเสี่ยงอยู่บ้าง แต่คงมิใช่ความผิดพลาดประการใด คิดในเชิงบวกน่าจะมีความคุ้มค่ามากกว่าเพราะเป็นการสร้างสรรค์คลื่นลูกใหม่แทนคลื่นลูกเก่าให้ทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาไปสู่มาตรฐานคุณภาพของมหาวิทยาลัยที่จะต้องแข่งขันกันอย่างรุนแรงและหนักหน่วงยิ่งขึ้น เพื่อความอยู่รอดในสภาพการณ์ปัจจุบันและอนาคต

หากพิจารณามหาวิทยาลัยของไทยจากผลการวิเคราะห์การจัดอันดับ Asia University Rankings 2013 จะเห็นว่ามิมมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงของประเทศไทยเพียง 3 แห่งเท่านั้นที่ติดอันดับในจำนวนมหาวิทยาลัยที่ประกาศทั้งหมด 100 มหาวิทยาลัย คือ อยู่ในอันดับที่ 55, 61 และ 82 ขณะที่มหาวิทยาลัยอื่น ๆ ของไทยไม่ได้รับการจัดอันดับใด ๆ สำหรับอันดับที่ 1 - 10 ของเอเชียกระจายอยู่เฉพาะในมหาวิทยาลัยของประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ ฮองกง เกาหลีใต้ และจีนเท่านั้น นี่เป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่าประเทศดังกล่าวมีคุณภาพการศึกษาแตกต่างกับประเทศอื่น ๆ ในเอเชียอย่างมาก และหากเป็นเช่นนี้ต่อไปอีกเรื่อย ๆ ลองคาดเดาดูว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับประเทศไทยของเรา

คำตอบจากการจัดอันดับดังกล่าวมาจากการกำหนดเกณฑ์ที่เน้นผลงานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้อันสำคัญยิ่ง คือ การจัดอันดับมุ่งเน้นที่คุณภาพงานวิจัย การอ้างอิงในงานวิจัย และคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งมากถึงอย่างละ 30% หากพิจารณาในส่วนนี้แล้วลองคิดสร้างภาพความฝันที่เป็นจริงโดยพิจารณาถึงความเป็นไปได้ ไตร่ตรองดูว่ามหาวิทยาลัยของเราจะมีที่ยืนอยู่อย่างองอาจ มีความสง่า สมภาคภูมิได้อย่างไร เรื่องดังกล่าวอาจจะมีประโยชน์น้อยหากคิดได้แค่ว่าเราต้องมีอาคารใหญ่โตต่าง ๆ มากมาย เราต้องมีนักศึกษาภาคปกติ ภาคพิเศษล้นหลาม เราต้องมีนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (ป.โท - เอก) โดยเปิดสอน

สาขาวิชาการต่าง ๆ ให้มากขึ้นเพื่อจะได้เป็นที่เชิดหน้าชูตา และต้องมีคณาจารย์ที่มีวุฒิสอง ๆ แต่ถ้าสิ่งดังกล่าวเป็นอยู่อย่างด้อยคุณภาพ การมีการเป็นเช่นนี้ก็จะเป็นเพียงขยะที่ต้องกำจัดทิ้งมากกว่าที่จะคิดนำกลับมารีไซเคิล วันนี้น่าจะถึงเวลาที่จะต้องทบทวนการทำงานของมหาวิทยาลัยของเราอย่างจริงจังเพราะยังไม่สายเกินไป

“มหาวิทยาลัย คือ ศูนย์กลางทางปัญญาของสังคม เป็นแหล่งรวบรวม บรรดาครูอาจารย์ ผู้ทรงความรู้และสติปัญญาเข้ามาร่วมสร้างสรรค์ ศิลปวิทยาการนานาแขนงทั้งที่เป็นศาสตร์และศิลป์ อีกทั้งเป็นที่สร้างคนรุ่นใหม่ออกไปรับใช้และชี้นำสังคม ยิ่งสังคมเปลี่ยนแปลงและซับซ้อนมากขึ้นเท่าใด มหาวิทยาลัยก็ยิ่งทวีคุณค่าและความสำคัญเด่นชัดขึ้นเพียงนั้น การเป็นมหาวิทยาลัยจึงไม่เพียงแต่เพื่อความเจริญก้าวหน้าของสังคมเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงการดำรงอยู่หรือความอยู่รอดของสังคมอีกด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ความเป็นเลิศทางวิชาการจึงเป็นสิ่งที่มหาวิทยาลัยต้องใส่ใจ เพราะเป็นหลักสำคัญยิ่งในการดำรงอยู่ของมหาวิทยาลัยอย่างมีศักดิ์ศรี โดยที่มหาวิทยาลัยต้องมุ่งมั่นไปให้ถึง ขณะเดียวกันก็ต้องลดการทำธุรกิจ การศึกษาให้เป็นรองด้วย”

คำกล่าวนี้เป็นสิ่งที่บุคลากรทุกภาคส่วนของมหาวิทยาลัยพึงสังวรอย่างยิ่ง เพราะหากมหาวิทยาลัยไม่สนใจแนวทางที่วางนี้ มหาวิทยาลัยก็จะถึงจุดวิกฤตได้ไม่ช้า อย่างไม่ก็ตาม การฝ่าวิกฤตก็คงมิได้ยากเย็นแสนเข็ญแต่ประการใดหากบัดนี้มหาวิทยาลัยกลับล่าเสียใหม่แล้วเริ่มด้วย

“ศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับศาสตร์พื้นฐานของความรู้ทั้งหลายให้แตกฉาน เพราะความรู้พื้นฐานคือแก่นความรู้ที่แตกหน่อเป็นความรู้อื่น ๆ อย่างมากมาย มหาวิทยาลัยต้องศึกษาประวัติ ประสบการณ์และทักษะการแก้ไขปัญหาที่ยากและซับซ้อนอันเกิดจากธรรมชาติและตัวมนุษย์ด้วย กระบวนการศึกษาค้นคว้าวิจัยอย่างเป็นระบบ และเป็นกระบวนการคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล โดยมีข้อมูลหลักฐานทางวิชาการและวิชาชีพ ประกอบ มหาวิทยาลัยต้องเป็นแหล่งสร้างสรรค์ที่สั่งสม ถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเปิดสู่แนวทางใหม่ในการดำรงชีวิตและการพัฒนา สังคมในกรอบกติกาของศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม คือเป็นแหล่งผู้นำ

ทางวิชาการ และวิชาชีพ บุกเบิกแนวทางใหม่และผลิตผู้รู้ให้แก่สังคม
 ประเด็นสุดท้าย มหาวิทยาลัยต้องทำตนให้เป็นแหล่งวิทยายุทธอันล้ำลึก
 มีศิลปวิทยาเฉพาะด้านที่ประณีตบรรจงด้วยปัญญา ความคิด และทักษะ
 ระดับสูงเป็นอัตลักษณ์ของผู้คิด ”

นโยบายของอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยที่เรียกว่าฝ่าวิกฤตดังกล่าวนั้น จึงเป็นการศึกษา
 ที่ต้องเป็นไป เพื่อสร้างผู้ทรงภูมิความรู้และความรู้หรือศาสตร์ที่ก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง
 และเป็นวัฒนธรรมที่ขีดหน้าขูตาของมหาวิทยาลัย ชุมชน สังคมและประเทศชาติ นโยบายนี้
 จะสัมฤทธิ์ได้ก็โดยสำนึกถึงความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับนโยบายของมหาวิทยาลัย และ
 คณาจารย์ทั้งหมดต้องมุ่งมั่นกระทำในสิ่งที่ว่านี้อย่างขยัน อดทน มานะ บากบั่น และ
 ทะเยอทะยาน

ในโลกยุคแข่งขัน มหาวิทยาลัยต่างตระหนักดีว่า เมื่อมีทรัพยากรมนุษย์หรือ
 ประชากรที่มีคุณภาพสูง มีวิธีการจัดการดี แม้จะมีกลไกอื่น ๆ เป็นองค์ประกอบด้วยแต่ก็เป็น
 รอง ขณะนี้มหาวิทยาลัยของเรามีขีดความสามารถที่จะใช้เป็นปัจจัยในการพัฒนา แต่เรา
 ขาดแคลนกำลังคนที่มีคุณภาพ ความแตกต่างกันของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจึงอยู่ ณ จุดนี้
 เอง กำลังคนหรือนักวิชาการที่มีคุณภาพต้องสนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ทั้งเพื่อการเพิ่มพูน
 ความรู้ และเพื่อแก้ปัญหาหรือหาทางออกให้กับปัญหา มหาวิทยาลัยจะต้องตระหนักและ
 ดำเนินการให้เป็นที่ประจักษ์ว่า ความรู้สัมพันธ์กับการรักษาความยั่งยืนในหน้าที่การงานของ
 ผู้สร้างไม่ว่าปัจจุบันหรืออนาคต จึงต้องผลักดันให้สังคมวิชาการของมหาวิทยาลัยเป็นสังคมที่
 สังสมความรู้และใช้ความรู้ โดยองค์การคณะวิชาและภาควิชาเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญ มิใช่
 กลไกของมหาวิทยาลัยทำให้องค์กรดังกล่าวทำตัวมีปัญหาหรือสร้างปัญหาเสียเอง โดยขาด
 ความสำนึกต่อบทบาทที่ควรจะเป็น มหาวิทยาลัยต้องตระหนักว่างานวิชาการนั้นนอกจากมี
 ความหมายในตัวเองแล้ว ยังเป็นเครื่องมือนำทางสังคมให้ก้าวไปข้างหน้าด้วย การละเลยเรื่อง
 นี้ทำให้มหาวิทยาลัยด้อยคุณค่าลงอย่างแน่นอน ขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยต้องไม่จุดติด
 บุคลากรสายวิชาการออกจากความรับผิดชอบทางวิชาการ และต้องพยายามสร้างพื้นที่การ
 สื่อสารทางวิชาการให้เป็นที่เผยแพร่ความรู้ ให้ความรู้ไม่ประจักษ์อยู่เฉพาะตน เฉพาะกลุ่ม
 แต่เป็นประโยชน์อย่างกว้างขวาง โดยใช้ช่องทางหลายช่องทางด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีได้ลงทุนสร้างช่องทางการเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ
 หลายช่องทาง ช่องทางหนึ่ง คือ การผลิตวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่เน้น

คุณภาพซึ่งฟ้าฟามยาวนานถึง 6 ปี หลายครั้งที่พวกเราผู้ดำเนินงานและผู้เกี่ยวข้องต่างคิดว่าคงจะก้าวไปได้ไม่กี่ยี่สิบปี แต่เราได้กำลังใจจากผู้บริหารมหาวิทยาลัย เพื่อนร่วมงาน นักวิชาการที่เสียสละเวลาสร้างสรรค์งานให้พิมพ์เผยแพร่ รวมทั้งผู้อ่านที่ให้คำติชมอยู่บ่อยครั้ง ทำให้วารสารของเราปีกล้ำขาแข็งขึ้นเรื่อย ๆ หากเป็นเรือก็สามารถฟันฝ่าคลื่นลมมาได้มากกว่าครึ่งทาง และหากไม่ประมาทก็น่าจะเดินทางต่อไปได้ตลอดรอดฝั่ง

เนื้อหาของวารสารฉบับนี้ประกอบด้วยบทความ 11 เรื่อง ทุกเรื่องผ่านการประเมินจากกองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิ แม้เนื้อเรื่องทั้งหมดจะหลากหลาย แต่ก็ยังคงตั้งอยู่บนฐานคิดของการพัฒนาที่มีคุณภาพ ในแง่ของศาสตร์เป็นประโยชน์ต่อการย้อนกลับไปถึงภูมิปัญญาในอดีตของชุมชน และการปรับใช้เพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน พวกเราผู้ทำงานชุดใหม่จะพยายามสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้แก่สังคม โดยพยายามเสนอความรู้ในมุมกว้าง อันเป็นความรู้ทั้งเก่าและใหม่ในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อจะได้รู้และเข้าใจความเป็นภาคใต้มากขึ้น หวังอย่างยิ่งว่ามุมมองความรู้รอบดังกล่าวจะได้เกิดการถกเถียงเพื่อนำไปใช้ประโยชน์กว้างขวางขึ้น ขอขอบคุณนักวิชาการทุกท่านที่สละเวลาสร้างสรรค์บทความคุณภาพ และขอขอบคุณสำหรับคำติชม พวกเราคณะทำงานชุดใหม่จะพยายามอย่างเต็มที่เพื่อให้วารสารฉบับนี้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดทั้งทางวิชาการและการนำไปใช้ประโยชน์

ชวน เพชรแก้ว